

Feministička škola Žarana Papić

Modul	Država, zakon i ravnopravnost: de jure i de facto	
Voditelj/ica modula	Adnan Kadribašić i Jelena Milinović	adnan@kadribasic.ba milinovic.jelena@gmail.com
Godina 2015.	Semestar: Prvi	Broj časova: 33 + konsultacije
Ciljevi modula	<p>U ovom modulu će se istraživati pitanja vezana za proces institucionalizacije pitanja ravnopravnosti spolova u zakone i politike Bosni i Hercegovini. BiH je napravila značajne iskorake kada je u pitanju proces institucionalizacije ravnopravnosti spolova međutim ovaj proces još uvijek nije dobio održive i sveobuhvatne okvire. U okviru ovog modula učesnice/i će imati priliku da se upoznaju sa instrumentima za procjenu postignuća u ostvarenju ravnopravnosti spolova te će na bazi tih instrumenata zajedno sa nositeljem modula i gostujućim predavačicama/ima koristiti ove instrumente u odnosu na trenutno stanje u BiH. Iako je naglasak ovog modula na analizi teme „Država, zakon i ravnopravnost: de jure i de facto” instrumenti koji će biti predstavljeni su prilagođeni za feministice i feministe koje žele da djeluju aktivistički, zagovarački ali i javnopolitički.</p>	

**Sadržaj
modula/nastavne
jedinice**

Teme u okviru ovog modula su podijeljene u dvije osnovne cjeline: pravna i javnopolitička kritička analiza ostvarenog nivoa institucionalizacije ravnopravnosti spolova i kritička analiza pristupa u pojedinim oblastima (nasilje nad ženama, žene, mir i sigurnost te ravnopravna zastupljenost žena i muškaraca na mjestima odlučivanja). Polaznice/ci će steći osnovna znanja o pojmovima, strategijama i instrumentima za uvođenje i unapređenje ravnopravnosti polova, utemeljenim u međunarodnim i domaćim pravnim standardima.

Prvo predavanje će osim uvoda ponuditi i kritički osvrt na državu, pravo i javnu politiku iz socijloško-filozofskog ugla. Pokušati će se sagledati svi elementi države, prava i javne politike kako bi se ustanovila moralna načela trenutnog oblika upravljanja društvom. Tema „Izrada javnih politika za ravnopravnost spolova: izazovi i mogućnosti za napredak“ sadrži pitanja društvenog konteksta u kojoj se ovakva vrsta reforme sprovodi, sa svim svojim karakteristikama, problemima i mogućnostima za unapređenje, na osnovu čega se mogu dati osnovne smjernice za izradu rodno odgovornih javnih politika. Pravnopolitički osvrt na pravni i institucionalni okvir će biti stub trećeg predavanja. Tokom ovog predavanja naglasak će biti na izgradnji sveobuhvatnog okvira u tranzicijskoj BiH sa sagledavanjem trenutno dostignutog nivoa u odnosu na međunarodne standarde. Poseban osvrt će biti stavljen na standarde Ujedinjenih naroda, Vijeća Evrope i Evropske Unije i u odnosu na njih biti će sagledan pravni okvir u BiH. Tema „Institucionalizacija ravnopravnosti spolova: gender mainstreaming, rodno-odgovorni budžeti, pozitivne mjere i kvote“ sadrži objašnjenja i definicije gender mainstreaminga kao globalne strategije za ravnopravnost polova, rodnog budžetiranja kao instrumenta gender mainstreaminga, te objašnjenja značaja i efekata privremenih posebnih mjera kao intervencije države radi otklanjanja rodne diskriminacije. Diskriminacija kao negativna obaveza nadležnih vlasti u oblasti ravnopravnosti spolova će biti razmatrana u toku petog predavanja. U okviru ove teme učesnice/i će savladati relativno kompleksno pitanje svih oblika diskriminacije sa osvrtom na prevalentne oblike u našem društvu. Institucionalni odgovor na problem nasilja u porodici, trenutni pristup u prevenciji i borbi protiv ove pojave i komparativni modeli koji se primjenjuju u svijetu su tema šestog predavanja. Poseban naglasak će biti na Konvenciji Vijeća Evrope o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici i njenom uticaju na razvoj javnih politika. Kao jedan od ključnih izazova je Vijeća sigurnosti 1325 (2000) „Žene, mir i sigurnost“ i pratećih rezolucija kako bi se uspostavio okvir za održiv napredak u ovoj oblasti. U okviru ovog predavanja sagledati će se i zazor kreiranja okvira za ostvarivanje inkluzivne i humane sigurnosti u BiH sa osvrtom na napredak postignut provođenjem Akcionog plana za provođenje Rezolucije Vijeća sigurnosti 1325 (2000) „Žene, mir i sigurnost“ u BiH. U uvodu za izradu završnog rada osmo predavanje će biti posvećeno praktičnim vještinama izrade prijedloga javnih politika u oblasti ljudskih prava kao i efikasno komuniciranje sa donosiocima odluka. Sve polaznice/i su dužni da do 13. juna predaju teme za završni rad na temu prijedloga novih javnih politika ili prijedloga novog pristupa u provođenju postojećih javnih politika. Teme se mogu predlagati pojedinačno ili grupno u dogovoru sa nositeljima modula. U dogovoru sa nositeljima modula biti će utvrđen format za izradu završnog rada. Tema: „Ravnopravnost i moć: ostvarivanje suštinskog zastupanja grupnih interesa“ bavi se posebnim standardima za ravnopravnost polova u području političkog i javnog odlučivanja, te mogućnostima za definisanje i zastupanje opštih, pojedinačnih i grupnih interesa žena i muškaraca u političkoj areni, uzimajući u obzir aktuelan politički i društveni kontekst. Razmatrat će se teme isključivanja iz političko odlučivanja, kritičke mase, kvota, simboličkog kapitala i suštinskog zastupanja.

Konačno posljednja subota će se odnositi na prezentaciju završnih radova. Ovo će biti prilika da se provjeri znanje učesnica/ka u ovoj oblasti kao i da se potvrde vještine zagovaranja za izradu javnih politika jer će nositelji modula kao i ostale učesnice/i imati priliku da daju svoj kritički osvrt na predložene teze te da propitaju argumente za i protiv novih politika/novog pristupa.

Nastavne metode	<p>Modul će se odvijati u obliku predavanja sa diskusijom i praktičnim primjerima. Interaktivna i participatorna metodologija će biti primjenjivana tokom sesija predavanja. Studenti/ce će biti potaknute na učešće u diskusijama koje slijede predavanja. Od njih se očekuje da se pripremaju za predavanja i pročitaju potrebne tekstove za određenu sesiju iz čitanke koja je sačinjena za modul, te da budu spremne da participiraju u diskusijama. Kao završi rad učesnice/i će izraditi prijedlog novih javnih politika odnosno prijedlog novog pristupa u provođenju javnih politika koje će biti predstavljene grupno na završnom modulu.</p>
Očekivane obaveze polaznica_ka	<p>Aktivno učešće i kritički osvrt na teze predavačica/a, učešće u grupnim vježbama u toku predavanja, pripremno upoznavanje sa obaveznom literaturom, grupni ili individualni rad na završnom radu, prezentacija završnog rada</p>
Obavezna literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izvještaj o pregledu napretka u provođenju Pekinške deklaracije i Platforme za akciju (1995) i rezultata sa 23. Posebne sjednice Generalne skupštine (2000) u Bosni i Hercegovini, Pripremljen od strane Agencije za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, april 2014. 2. Četvrti i peti periodični CEDAW izvještaj Bosne i Hercegovine, Pripremljen od strane Agencije za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, 2011. 3. The European Commission, Gender Country Profile for Bosnia and Herzegovina, Dr. Marina Hughson, 2014. 4. Koje je roda sigurnost?, Damir Arsenijević, Tobias Flessenkemper (priredili), Sarajevo: Sarajevski otvoreni centar, 2013. 5. Kritička analiza nivoa suštinske zastupljenosti žena postignutog kvotama, Adnan Kadribašić, Fond Otvoreno društvo Bosne i Hercegovine, 2013. 6. Studija rasprostranjenost i karakteristike nasilja nad ženama u Bosni i Hercegovini 7. Uključi se - u ravnopravnost spolova Priručnik za primjenu principa jednakosti i ravnopravnosti spolova u lokalnoj zajednici, Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost spolova Vlade Republike Srpske, 2009. 8. Priručnik za razvoj javnih politika za državne službenike u BiH, Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u Bosni i Hercegovini, 2010.

Izvođenje nastave: subotom od 13.30 do 16h osim ako je drugačije naznačeno

Datum	Predavač/ica	Tema
11. april 2015.	Adnan Kadribasic	Uvod i pregled modula Kritički osvrt na državu, pravo i javnu politiku
18. april 2015. *12.00-14.30	Jelena Milinović	Izrada javnih politika za ravnopravnost spolova: izazovi i mogućnosti za napredak
25. april 2015.	Adnan Kadribašić	Međunarodni i domaći okvir za ravnopravnost spolova i prava žena
09. maj 2015. *12.00-14.30	Jelena Milinović	Institucionalizacija ravnopravnosti spolova: gender mainstreaming, rodno-odgovorni budžeti, pozitivne mjere i kvote
16. maj 2015.	Adnan Kadribasic	Diskriminacija na osnovu spola, roda, spolne orijentacije i ostale okolnosti
23. maj 2015.	Kika Babić-Svetlin	Nasilje nad ženama: javno-politički pristup i komparativni modeli
30. maj 2015.	Maida Ćehajić	Žene, mir i sigurnost: inkluzivna i humana sigurnost kao izazov post-konfliktnih i tranzicionih društva
06. juni 2015.	Miroslav Živanović	Izrada prijedloga javnih politika u oblasti ljudskih prava i efikasno komuniciranje sa donosiocima odluka
13. juni 2015.	ROK ZA PREDAJU TEMA ZA ZAVRŠNI RAD	
20. juni 2015. *12.00-14.30	Jelena Milinović	Ravnopravnost i moć: ostvarivanje suštinskog zastupanja grupnih interesa
27. juni 2015.	Nositelj/i modula i studentice/i	Završni rad: prezentacija prijedloga novih javnih politika